



Pagrindiniai nuotekų tvarkymo apskaitos ataskaitų akcentai

Nuotekų tvarkymo apskaitą privalo vykdyti ūkio subjektai:

- kurie išleidžia nuotekas į paviršinio vandens telkinius ir (ar) natūralias nuotekų filtravimo sistemas, ir šiai veiklai turi TIPK arba Taršos leidimą nuotekų išleidimui;
- kurių vykdomos vienos ar kelių veiklos rūšių, nurodytų 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 166/2006 I priede, metu su nuotekomis išleidžiami minėto reglamento II priede nurodyti teršalai;
- kurių vykdomos ūkinės veiklos metu per parą į kitų ūkio subjektų eksploatuojamą nuotakyną išleidžiama 50 m³ ir daugiau gamybinių ar komunalinių nuotekų, kurių kiekis apskaičiuojamas per metus išleidžiamą (numatomą išleisti) nuotekų kiekį padalijus iš išleidimo dienų skaičiaus;
- kurių vykdomos ūkinės veiklos metu į kitų ūkio subjektų eksploatuojamą nuotakyną išleidžiamos gamybinės nuotekos, kuriose yra Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priede nurodytų prioritetinių pavojingų medžiagų ir (ar) kitų prioritetinių medžiagų, koncentracija yra lygi arba didesnė už Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo A dalyje nurodytą ribinę koncentraciją.

Atkreipti dėmesį, kad

- ūkio subjektai, išleidžiantys nuotekas į nuotakyną, privalo teikti metines nuotekų tvarkymo apskaitos ataskaitas tiems išleistuvams, kuriais išleidžiamos gamybinės ar komunalinės nuotekos, atitinkančios bent vieną aukščiau išvardintų kriterijų;
- ataskaitų nereikia teikti į nuotakyną išleidžiamoms:
 - buitiniams nuotekoms, jei jos surenkamos ir išleidžiamos atskirai nuo kitų objekte susidaranciu nuotekų;
 - paviršiniams nuotekoms, įskaitant tuos atvejus, kai joms nustatyti išleidimo į gamtinę aplinką normatyvai.

Buitinės nuotekos – nuotekos, kurios susidaro namų ūkyje naudojant vandenį (pvz., skalbimo, indų plovimo, maisto gaminimo, prausimosi, tualetų nuotekos ir pan.). Prie buitinių nuotekų priskiriamos ir nuotekos, susidarančios naudojant vandenį įmonių, įstaigų, organizacijų darbuotojų buitiniams poreikiams, jeigu jos surenkamos ir išleidžiamos atskirai nuo kitų objekte susidarančių nuotekų.

Gamybinės nuotekos – dėl gamybos ar kitos komercinės veiklos (viešojo maitinimo, skalbimo, valymo paslaugų teikimo, viešųjų tualetų, prekybos centrų ar pan.) susidarančios nuotekos. Gamybinėms nuotekoms priskiriamos ir nuotekos (išskyrus buitines nuotekas), kurių užterštumas pagal BDS₇ viršija 500 mg/l, o užterštumas pavojingomis medžiagomis, nurodytomis Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo A ir B1 dalyse, viršija šioms medžiagoms nustatytas DLK į gamtinę aplinką, ir/arba užterštumas kitomis medžiagomis, nurodytomis reglamento 2 priedo B2 dalyje, viršija DLK į nuotakyną.

Komunalinės nuotekos – aglomeracijoje nuotakynu surenkamos mišriosios (buitinės, paviršinės ir (arba) gamybinės nuotekos, infiltracinis vanduo ir pan.) nuotekos.

Paviršinės nuotekos – ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žaliuosius plotus, kuriuose neįrengta vandens surinkimo infrastruktūra, ir žemės ūkio naudmenas) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto priemonių plovimo ir panašiai) vanduo, kurį teritorijos valdytojas (abonentas), naudodamas paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas, surenka ir pašalina į aplinką arba išleidžia į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoda paviršinių nuotekų tvarkytojui).

Atkreipti dėmesį, kad:

jei vienu išleistuvu išleidžiamos gamybinės ir kitos rūšies atskirai neapskaitytos nuotekos, tokios nuotekos laikomos gamybinėmis.

5. Veiklos pobūdis vandens naudojimo srityje:

- ✓ komunalinių nuotekų surinkimas → 6.1, 7.1, 9.1 lentelės
- ✓ nuotekų valymo įrenginių eksploatavimas, išskyrus komunalinių nuotekų valymo įrenginius → 6.2 lentelė
- ✓ komunalinių nuotekų valymo įrenginių eksploatavimas → 6.2, 9.1, 9.2 lentelės
- ✓ nuotekų išleidimas į gamtinę aplinką → 6.3, 7.2 lentelės
- ✓ Nuotekų išleidimas į kitiems asmenims priklausančią nuotekų surinkimo sistemą → 6.4, 7.2 lentelės
- ✓ Nuotekų tvarkymo paslaugos teikimas gyventojams → 8.1 lentelė
- ✓ Nuotekų tvarkymo paslaugos teikimas ūkio subjektams → 8.2 lentelė

6. Nuotekų surinkimo sistemų, nuotekų valymo įrenginių ir išleistuvų aprašas

Lentelė **6.1. Aglomeracijos komunalinių nuotekų surinkimo sistema** pildoma aglomeracijoms nuo 10000 GE dydžio.

Lentelėje **6.2. Nuotekų valymo įrenginiai** visiems, išskyrus paviršinių nuotekų, NVĮ turi būti nurodytas projektinis pajėgumas pagal BDS₇ arba pagal GE. Paviršinių nuotekų NVĮ nereikia pildyti lentelės dalių 2. Nuotekų valymas ir 3. dumblo apdorojimas. Nuotekų valymo įrenginių kodai prasideda skaitmeniu 3.

Lentelėje **6.3. Išleistuvai į gamtinę aplinką**, jei išleistuvu išleidžiamos kelių rūšių atskirai apskaitytos nuotekos, laikoma, kad nuotekos išleidžiamos skirtingais išleistuvais. Išleistuvų į gamtinę aplinką kodai prasideda skaitmeniu 1, į nuotakyną – skaitmeniu 2.

Atkreipti dėmesį, kad:

jei buvo pastatyti nauji nuotekų valymo įrenginiai, nepriklausomai nuo to ar keitėsi nuotekų išleidimo vieta, IS „AIVIKS“ prie naujo nuotekų valymo įrenginio turi būti sukurtas naujas išleistuvas.

7. Duomenys apie nuotekų surinkimą, valymą, išleidimą

7.1. Nuotekų kiekio balansas aglomeracijos komunalinių nuotekų surinkimo sistemoje (tūkst. m³)

1. Nuotekų kiekis surinktas nuotekų surinkimo sistemoje	2. Nuotekų kiekis surinktas asenizacinėmis mašinomis	3. Nuotekų kiekis susidaręs iš kritulių ir infiltracinio vandens	4. Nuotekų kiekis prarastas dėl avarijų ir prasiskverbimų į gruntą	5. Nuotekų kiekis prarastas dėl persipildymų	6. Persipildymų skaičius, vnt.	7. Nuotekų kiekis perduotas tolesniam tvarkymui

1 skiltyje pateikiamas aglomeracijoje ūkio subjekto eksploatuojama nuotekų surinkimo sistema surinktas komunalinių nuotekų kiekis, neįskaičiuojant infiltracinio vandens, ascenizacinėmis mašinomis surinkto nuotekų kiekio.

7 skiltyje pateikiamas aglomeracijoje surinktų komunalinių nuotekų kiekis, perduotas tolesniam tvarkymui (valymui arba išleidimui). Šis nuotekų kiekis turi būti lygus 1, 2, 3 skilčių reikšmių sumos, ir 4, 5 skilčių reikšmių sumos skirtumui, t. y. $7 = 1 + 2 + 3 - 4 - 5$. Be to, 7 skiltyje pateiktas nuotekų kiekis turi būti lygus visam aglomeracijos išleistuvu išleistam nuotekų kiekiui, kuris pateikiamas 7.2 lentelėje.

7.2. Nuotekų valymas ir teršalų išleidimas su nuotekomis

1. Išleistuvo kodas				2. NVĮ kodas								
Įrašo Nr.	3. Laikotarpis	3.1. nuo	data, MMMM.mm.dd	4. Nuotekų kiekis, tūkst. m ³	5. Nuotekų pobūdis	nereikalaujančios valymo	nepakankamai išvalytos					
		3.2. iki	data, MMMM.mm.dd			išvalytos iki nustatytų normų	nevalytos					
6. Teršalai (parametrai)												
6.1. Eil. Nr.	6.2. kodas	6.3. pavadinimas	6.4. matavimo vnt.	6.5. vidutinė metinė (laikotarpio) koncentracija prieš valymą	6.6. vidutinė metinė (laikotarpio) koncentracija išleidžiamose nuotekose	6.7. vidutinė metinė LK	6.8. didžiausia momentinė arba vid. paros mėginio koncentracija išleidžiamose nuotekose	6.9. momentinė arba vidutinio paros mėginio LK	6.10. faktinis kiekis išleidžiamose nuotekose, t	6.11. metinė LT, t	6.12. paros LT, t	6.13. išvalymo efektyvumas, %

Lentelė pildoma vadovaujantis Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų nustatyta tvarka gautais duomenimis, taip pat valstybinės laboratorinės kontrolės atliktų matavimų duomenimis.

Jei ūkio subjektui per ataskaitinius metus bent vienam teršalui (parametriui) buvo pakeisti vidutinės metinės LK ir (arba) metinės LT normatyvai arba šie normatyvai nustatyti nebuvo, lentelė pildoma atskirais įrašais, pateikiant visus matuotus teršalus (parametrus) kiekvienam normatyvo laikotarpiui. Atskirais laikotarpiais pildoma ir tais atvejais, kai leidime (aplinkos monitoringo programoje) buvo išbraukti arba įtraukti nauji normuojami ir (arba) kontroliuojami teršalai (parametrai).

Lentelės 5 skiltyje nurodoma:

- „nereikalaujančios valymo“, kai išleistuvu išleidžiamos nuotekos, kurių nereikia valyti, t. y. visos nuotekos, įskaitant ir paviršines, kuriose neviršijamos leistinos teršalų taršos normos: vidutinė metinė LK ir metinė LT.
- „išvalytos iki nustatytų normų“, kai išleistuvu išleidžiamos nuotekos, kurios išvalytos iki nustatytų leistinos taršos normų, ir kuriose išlaikytas minimalus išvalymo efektyvumas, nustatytas Nuotekų tvarkymo reglamento 2 lentelėje,
- „nepakankamai išvalytos“, kai išleidžiamos valytos nuotekos, kurios neatitinka aukščiau išvardintų sąlygų.

Skilties nepildo ūkio subjektai, išleidžiantys nuotekas į natūralią filtravimo sistemą ir į nuotakyną.

7.1 lentelės dalyje „6. Teršalai (parametrai)“ **privaloma** užpildyti visų normuojamų ir kontroliuojamų teršalų, kurie nurodyti aplinkos monitoringo programoje arba nuotekų tvarkymo sutartyje, rodiklius, taip pat visus LK ir LT normatyvus, kurie nustatyti leidime arba nuotekų tvarkymo sutartyje.

Taršos leidime šie normatyvai nustatomi specialiosios leidimo dalies „Nuotekų tvarkymas ir išleidimas“ 2 lentelėje (pažymėta raudona spalva).

Nr.	Teršalo pavadinimas	Nuotekų užterštumas prieš valymą			Didžiausias leidžiamas nuotekų užterštumas jas išleidžiant į aplinką				Minimalus išvalymo efektyvumas, %
		mom., mg/l	Vidut., mg/l	t/metus	DLK mom., mg/l	DLK vidut., mg/l	DLT paros, t/d.	DLT metų, t/m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

TIPK leidime šie normatyvai nustatomi Leidimo sąlygų dalies 11 lentelėje (pažymėta raudona spalva).

Nr.	Teršalo pavadinimas	Didžiausias leidžiamas nuotekų užterštumas								Valymo efektyvumas, %
		DLK mom., mg/l	LK mom., mg/l	DLK vidut., mg/l	LK vid., mg/l	DLT paros, t/d	LT paros, t/d	DLT metų, t/m.	LT metų, t/m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Leidžiamas išleisti su paviršinėmis nuotekomis teršalų kiekis (LT) nustatomas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, dauginant objektui nustatytą vidutinę metinę LK iš faktiškai per tą laikotarpį išleisto nuotekų kiekio.

Atkreipti dėmesį:

7.1 lentelėje nepildyti laikinai leistinos koncentracijos (LLK) ir laikinai leistinos taršos (LLT) normatyvų.

Teršalo kiekio ir vidutinės metinės koncentracijos nuotekose skaičiavimo metodika

Teršalo kiekis ir vidutinė metinė koncentracija nuotekose skaičiuojami vadovaujantis Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų nustatyta tvarka gautais duomenimis, taip pat valstybinės laboratorinės kontrolės atliktų matavimų duomenimis.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymui Nr. D1-845 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. D1-546 „Dėl Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ ūkio subjektų teršalų monitoringo nenuolatinių matavimų duomenys, nurodyti nuostatų 3 priede, saugomi ūkio subjekte ir pateikiami regiono aplinkos apsaugos departamentui arba Aplinkos apsaugos agentūrai pareikalavus.

Teršalo kiekis ir vidutinė metinė koncentracija nuotekose turi būti skaičiuojama pagal Vandens naudojimo ir nuotekų tvarkymo apskaitos tvarkos aprašo 1 priede pateiktą metodiką.

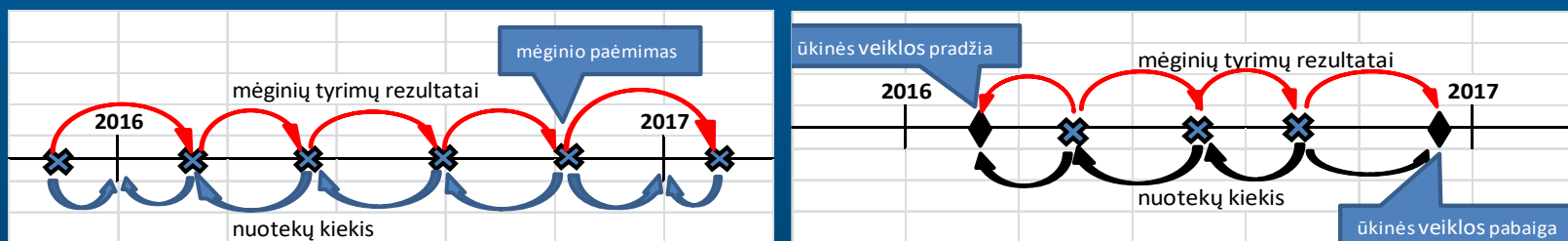
Metinis teršalo kiekis buitinėse, komunalinėse ir gamybinėse nuotekose apskaičiuojamas sudedant teršalo kiekius, susidariusius laikotarpiais tarp gretimų mėginių, formulė:

$$M_{NV} = \sum_{i,j=1}^n \frac{CI_i \times Q_j}{1000 \times 1000}$$

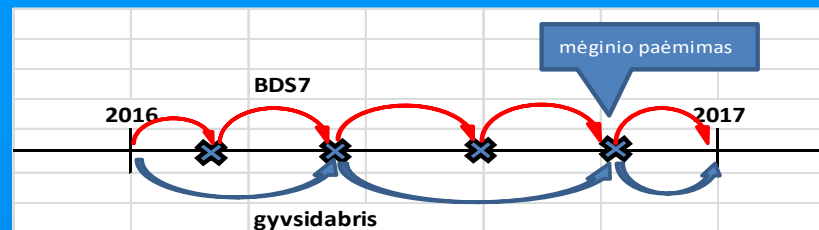
vidutinės metinės koncentracijos skaičiuojamos, metinį teršalo kiekį padalinus iš metinio nuotekų kiekio ir pavertus atitinkamais vienetais, formulė:

$$CI_M = \frac{M_{NV} \times 1000 \times 1000}{Q_M}$$

Netaikyti senos metodikos, t. y. neskaičiuoti aritmetinio vidurkio. Žemiau pateiktuose paveikslėliuose pavaizduota kaip skaičiavimams turi būti panaudoti išleidžiamų teršalų monitoringo matavimų rezultatai.



Atkreipti dėmesį, kad, jei teršalai buvo matuojami ne vienodu dažnumu, reikia pasirinkti atitinkamų matavimų rezultatus ir juos atitinkančius laikotarpius.



Tais atvejais, kai buvo paimtas tik vienas valstybinės laboratorinės kontrolės mėginys per metus, metinis teršalo kiekis skaičiuojamas iš to mėginio tyrimo rezultatų.

Pramonės ir kitos komercinės įmonės, aušinimui naudojančios paviršinių vandens telkinių vandenį, teršalo kiekio skaičiavimui turi naudoti teršalo koncentraciją, iš jos atėmus vandens, paimto iš paviršinio vandens telkinio, (foninę) koncentraciją.

Metinis teršalų kiekis, iš žuvininkystės tvenkinių patenkantis į paviršinio vandens telkinius, apskaičiuojamas pagal Nuotekų tvarkymo reglamento 6 priedo formulę:

$$T_{fakt} = \frac{(C_{vid} - C_f) \times q_i}{1000 \times 1000}$$

Atkreipti dėmesį, kad, vidutinė metinė koncentracija iš žuvininkystės tvenkinių išleidžiamame vandenyje (6.6 skiltis) turi būti pateikta atėmus vidutinę koncentraciją paimtame vandenyje (foninę koncentraciją).

Metinis teršalų kiekis, išleistas su paviršinėmis nuotekomis, apskaičiuojamas pagal Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašo nurodymus, t.y. vidutinė metinė koncentracija (aritmetinis vidurkis) dauginama iš faktinio visų metų nuotekų kiekio:

$$Q = (W_f \times C_f) / (1000 \times 1000), \text{ t/ metus.}$$

Atkreipti dėmesį, kad visų teršalų koncentracijos turi būti pateiktos Vandens naudojimo ir nuotekų tvarkymo apskaitos tvarkos aprašo 5 priedo 1 priedėlyje nurodytais vienetais, taip pat į skirtingus matavimo vienetus reikia atsižvelgti skaičiuojant teršalų kiekius.

8.1. Gyventojų aptarnavimas

1. Iš gyventojų nuotekų surinkimo sistema surinktas nuotekų kiekis, tūkst. m ³				
2. Gyvenamosios vietovės (miestai, kaimo gyvenamosios vietovės), kuriose teikiama nuotekų tvarkymo paslauga			3. Gyvenamojoje vietovėje nuotekų surinkimo sistema aptarnaujamų	
2.1. Eilės Nr.	2.2. pavadinimas, seniūnija	2.3. savivaldybė	3.1. namų ūkių skaičius, vnt.	3.2. gyventojų skaičius, vnt.

1 skiltyje pateikiamas tik iš gyventojų surinktų nuotekų kiekis.

2.2 ir 2.3 skiltyse pateikiama visų aptarnaujamų vietovių (miesto, kaimo gyvenamųjų vietovių: miestų, miestelių, kaimų, viensėdžių) pavadinimai, nurodant seniūnijų ir savivaldybių, kurioms priklauso tos gyvenamosios vietovės, pavadinimus.

4.1 skiltyje pateikiamas gyvenamojoje vietovėje nuotekų surinkimo sistema aptarnaujamų namų ūkių, t. y. vienbučių, dvibučių ir daugiabučių namų butų, skaičius.

Lentelėje **8.2. Ūkio subjektų aptarnavimas** nurodomi tik tie ūkio subjektai, iš kurių surenkama 50 m³ arba daugiau nuotekų per parą ir arba iš kurių surenkamos nuotekos, kuriose yra Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priedo prioritetinių pavojingų medžiagų ir (arba) 2 priedo A dalies prioritetinės medžiagos viršija ribines vertes.

Lentelėje **9.2. Išlaidos aglomeracijos nuotekų dumblo tvarkymui (eurais/t)** pateikiamas ne sutvarkyto dumblo kiekis, bet išlaidos eurais vienai dumblo tonai sutvarkyti.

Atkreipkite dėmesį, kad:

visose lentelėse nuotekų kiekis turi būti pateiktas tūkstančiais kubinių metrų trijų ženklų po kablelio tikslumu.